

Fieș 1. ȘCOALA

Crișărul (fragment), de Constantin Chiriu

Fieș 2. TEATRU

A FOST ODATĂ CA NICIODATĂ

Piscul, de Tudor Arghezi. Auxiliarul meu pentru lectură

Fișe de lectură în câte 2 ore!

Clasa a IV-a

Fieș 5. JOCU'RJ

La Medeleni (fragment), de Ionel Teodorescu

Coordonator: Georgiana GOGOESCU

Fieș 6. JUCĂ'RJ

Povesta frindelului (fragment), de Andrew Clements

Fieș 7. BUCURII HIBERNALE

Poveste de iarnă, de Mircea Stăruță

Fieș 8. MELEAGURI DE POVESTE

Gulliver în țara pădăloasă (fragment), de Jonathan Swift

Fieș 9. AVENTURĂ

Călătoare (fragment), de Rudyard Kipling

Fieș 10. ÎNTÂMPLĂRI

Nicul Prinț (fragment), de Antoine de Saint-Exupéry

Fieș 11. SĂRBATORI PASCALE

De Paști, de Tudor Arghezi

Fieș 12. MITURI

Legenda celor trei lumi (fragment), de Mihai Eminescu

Fieș 13. ÎN LUMEA NECUHVÂNTĂTOARE

Hoinac, de Emil Garițeanu

Fieș 14. TĂRÂMUL COPILAȘIEI

Acela unde nu nici e tristă (fragment), de Tudor Arghezi

Fieș 15. BUCUFILE VACANTE

Cum sănătate mare, de Dianita

UPRINS

Fișa 1. ȘCOALA

Cireșarii (fragment), de Constantin Chirita..... 5

Fișa 2. TOAMNA

Căutăm o frunză, de Marin Sorescu..... 13

Fișa 3. FAMILIA

Plicul, de Tudor Arghezi..... 19

Fișa 4. ȚARA

România pitorească (fragment), de Alexandru Vlahuță..... 27

Fișa 5. JOCURI

La Medeleni (fragment), de Ionel Teodoreanu..... 35

Fișa 6. JUCĂRII

Povestea frindelului (fragment), de Andrew Clements..... 43

Fișa 7. BUCURII HIBERNALE

Poveste de iarnă, de Mircea Sântimbreanu..... 51

Fișa 8. MELEAGURI DE POVESTE

Gulliver în țara piticilor (fragment), de Jonathan Swift..... 59

Fișa 9. AVENTURĂ

Cărțile junglei (fragment), de Rudyard Kipling..... 67

Fișa 10. ÎNTÂMPLĂRI

Micul Prinț (fragment), de Antoine de Saint-Exupéry..... 75

Fișa 11. SĂRBĂTORI PASCALE

De Paști, de Tudor Arghezi..... 83

Fișa 12. MITURI

Legenda culorilor lumii (legendă)..... 89

Fișa 13. ÎN LUMEA NECUVÂNTĂTOARELOR

Hoinar, de Emil Gârleanu..... 97

Fișa 14. TĂRÂMUL COPILĂRIEI

Acolo unde nu mai e trotuar (fragment), de Shel Silverstein..... 105

Fișa 15. BUCURIILE VACANȚEI

Cum cântă marea, de Dimitrie Anghel..... 112

ȘCOALA

DESCOPERIM LECTURA!

Prin peșteră se înțelege orice cavitate subterană naturală cu ieșire la suprafață aflată în scoarța Pământului. Este vorba de goluri naturale, căci omul sapă mine, galerii, puțuri, tunele, dar nu peșteri. În același sens cu „peștera” se folosesc de multe ori cuvintele „cavernă” și „grotă”. Unele peșteri păstrează urme de viețuire ale omului preistoric.

Formarea peșterilor a început de când pe Pământ a căzut prima picătură de ploaie. Este nevoie de mii de ani pentru ca ploaia să poată săpa o peșteră aşa cum sunt cele care pot fi văzute astăzi.

Între om și peșteră a existat, din cele mai vechi timpuri, o relație specială. Omul primitiv a folosit peștera ca adăpost, loc de cult și de manifestare artistică.

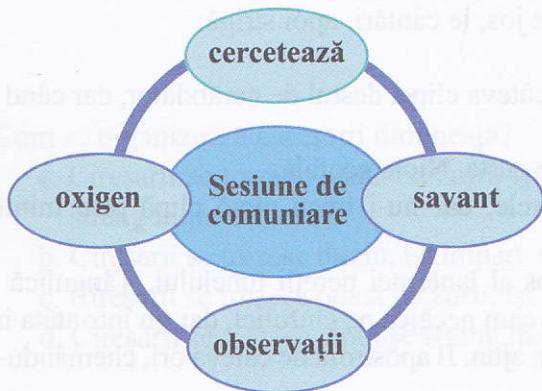
În lume sunt foarte multe peșteri unde s-au descoperit schelete ale oamenilor primitivi. În trecutul îndepărtat între 100 000 și 35 000 de ani în urmă, Europa era populată de neanderthalieni. În România, urmele lor au fost descoperite în Peștera Muierilor, vechi de 39 000 de ani sau urma de picior pietrificată în Peștera Ghețarul de la Vârtop, veche de 62 000 de ani.

Civilizația s-a născut în peșteră, dovedă stă și prima formă de manifestare artistică a omului ajunsă până la noi. Picturi și sculpturi descoperite în peșteri din aproape toată Europa. Peșterile de la **Lascaux**, Franța, conțin 600 de animale și simboluri desenate sau pictate și un singur chip de om. **Grotte des Trois-Frères**, din sudul Franței, conține picturi de figuri umane, inclusiv misteriosul „vrăjitor” - jumătate om, jumătate cal. Peștera **Altamira**, în Spania, are tavanul acoperit de picturi, mai ales de bizoni. În România au fost descoperite în Peștera **Cuciulat** frumoase picturi reprezentând un căluț, o panteră și o siluetă umană.

(sursa <http://ro.gowikipedia.org>)

„Într-o lume din ce în ce mai grăbită, care își îndreaptă privirile și speranțele doar spre viitor, poate părea oarecum anacronic să te mai ocupi de trecut. Și totuși, este inevitabil să te întrebă cine suntem și de unde venim, cum am ajuns la starea de astăzi? De la cine și ce am moștenit? Și atunci începi să privești îndărătat, să afli ce a fost înainte de noi.”

(Profesor univ. emerit dr. Ioan Donisă)

NE JUCĂM! PREDICTION CU TERMENI DATI

Imaginează-ți faptul că participi la o Sesiune de comunicări în cadrul Seminarului Național de Explorare a Mediului. Utilizează cei patru termeni prezenti în diagrama alăturată și alcătuiește oral o scurtă prezentare.

TITLUL LECTURII: CIREȘARII (FRAGMENT) AUTORUL: CONSTANTIN CHIRITĂ

Unul dintre grupuri, cel pe care sorții, și duioșia lui Ursu, îl hărăziseră primei întâlniri, primilor fiori, ajunsese la intrarea peșterii. Celălalt abia se mai zărea undeva, departe, pe coasta muntelui. Cireșarii începeau să bată la poarta marelui vis...

Toți se sculaseră o dată cu zorii, fără să-i trezească cineva, își împărțiră merindele cu cântarul infailabil al camaraderiei, apoi uneltele, și abia apoi se strânseseră în jurul feței de masă asternută pe iarbă de gospodinele amuțite. În timpul mesei se stabilise programul emisiunilor T.F.F., absolut obligatoriu, cea mai severă lege a expediției. Despărțirea se oficiase chiar acolo, pe platou, cu glume și încurajări, dar și cu o umbră de tristețe. Grupul Luciei luase imediat drumul muntelui, grupul lui Ionel se abătuse, pentru scurtă vreme, la o colibă de bârne asuprită de uitare și ruină, de unde se aprovisionase cu câteva scânduri, cam subrede, dar care ar fi putut folosi la confecționarea plutei. Alte poveri, grele și săcăitoare, apăsau umerii încărcați ai visătorilor. [...] Abia când se opriseră în fața găurii întunecoase, ascunsă de arbori și bolovani, răsunară primele cuvinte, adică primele exclamații. Dar înainte de a sfredeli întunericul, se mai uitară odată în depărtări și brațele lor fluturaseră un semn de dragoste și durere unor mogâldețe care n-aveau dreptul la primii fiori al visului.

Grota îi întâmpină binevoitoare și primele exclamații ale cutezătorilor fură exclamații de surpriză și placere. Pătrunseseră înăuntru, printr-o crăpătură ca un triunghi de cărbune, încălziți și transpirați, și se pomeniseră deodată învăluți în răcoare și liniște, iar lumina era discretă și odihnitoare. Dar senzația de placere nu dură multă vreme. După prima recunoaștere, un amestec de dezamăgire și deziluzie încerca să pună stăpînire pe ei. Antreul peșterii, camera de primire, era foarte sărac: o scobitură fără asperități, fără cotloane, fără podoabele de calcar pe care și le imaginaseră, fără urme și semne care să-i poarte cu fantezia în noaptea timpurilor. O scobitură oarecare, cu boltă joasă, îngustându-se spre fund. Înaintară cu prudență spre întuneric și chiar după primii pași avură senzația că sunt înghesuți și amenințați cu strivirea. Bezna se îngroșa, iar fundul peșterii se îndepărta transformându-se într-un tunel din ce în ce mai îngust și mai scund.

În sfârșit, Ionel dădu semnalul pe care-l așteptau toți: lumină! Fiat lux! cum îl corectă Maria. Patru lanterne puternice își împreună razele intr-un mânunchi orbitor. Tunelul în care intraseră era destul de larg și de primitor și mult mai generos decât antreul din urma lor. Pereții lui erau umezi, tavanul avea crăpături profunde, iar mai departe se zăreau ieșituri, văgăuni și bolovani răzleți.

Cel mai fericit era Tic. Parcă intrase într-o împărătie a minunilor. Nici nu mai voia să știe de ceilalți. Uneori rămânea în urma lor, alteori o lăua înainte, și își plimba lanterna peste tot. Căuta și cerceta totul: firide, scobituri, crăpături, gropi, orice spațiu mai ciudat care putea fi un adăpost sau un ascunziș pentru cutia fermecată. Într-un cotlonăș cam zurliu la început, dar imediat cumințindu-se și oprindu-se în barajul muntelui, Tic zări câteva pietre, câteva pietricele, care pe lîngă bolovanii uriași de până atunci, păreau nepoftite în peșteră. Le ridică de jos, le cântări, apoi strigă:

— Ionel! Stai! Am găsit ceva...

Prichindelul rămăsese în urmă și Ionel îl aștepta câteva clipe, destul de nerăbdător, dar când zări pietrele din mâna lui, îl pufni rîsul.

— Pietre obișnuite, nătărăule... le găsești în orice curte. Nicio scofală...

Cam împotriva inimii, prichindelul aruncă pietrele, dar nu-i trecu nicio clipă prin minte să renunțe la căutări.

O luase înaintea tuturor, iscindind cu botul curios al lanternei pereții tunelului. Tânghelică i se strecu printre picioare numai când nu trebuia și asta îl cam necăcea pe ciufulici, dar nu într-atâta încât să uite cu câtă icsusință își îndeplinise rolul de cârmaci în aju. Îl apostrofă de câteva ori, chemându-l cu

numele de momente rele și astfel cățelul acceptă rolul de trenă. Lângă un bolovan ca un cub găsi câteva pietre și chiar se gândi să transforme una dintre ele în piesă de colecție, dar amintindu-și disprețul lui Ionel și gândindu-se că ar putea fi iarăși batjocorit, renunță, deși cu inima îndoită. Își puse în cap să nu mai caute altceva decât ascunzișuri... Dar nu-și termină gândul pentru că îl înțepeni vocea lui Ionel:

— Stați! Victor! Vino repede! Uitați-vă și voi! Pun mâna-n foc că-s rămășițe de granit paleozoic...

Ionel avea în mână chiar piatra pe care era s-o ia Tic. Amărât nevoie mare, puștiul se oțărî la el:

— Ei și! Mare scofală! De când le-am văzut eu! dacă nu dădeam cu piciorul în ele nici tu nu le găseai!

— Mai bine puneai mâna, îl repezi Ionel. Tu știi, mă găgăuță, ce vârstă au pietrele astea?... Cam o mie două sute de milioane de ani...

— Ș-ale mele, alea pe care le-ai aruncat?... Ce, ălea n-aveau măcar vreo nouă sute de milioane? Lasă...

Victor îi liniști pe toți anunțându-i că nu mai este mult până la intrarea primului salon, bineînțeles dacă peștera nu se răzvrătise împotriva hărții.

Din fericire peștera fusese cuminte. După numai câteva minute, tinerii pătrunseră într-o încăpere largă, ca o sală de bal, luminată straniu de razele care se furișau îscusit prin niște crăpături subțiri ca firul de ată. Când lanternele incendiara cu lumina lor unită salonul, exclamații uluite îi salutară splendorile generoase. Zeci de țurțuri albicioși se spânzuraseră de cupola neagră, iar în mijloc, stalactitele și stalagmitele aproape că-și atingeau vârfurile. Și mai erau ciorchini de marmură lipiți de vreun perete, și firide tainice, și statui ciudate, și coliere suspendate, și stânci singulare ca niște vârfuri de săgeți, și alte forme, și reliefuri bizare, și mereu spații negre, ca niște stele ale întunericului, nenumărate podoabe cioplite și finisate și șlefuite de sute de milioane de ani meșteri. Tinerii se înfruptau din ele cu priviri și fantezii flămânde, și exclamațiile erau șoptite, sau tăcute pe buze fierbinți. Iar Tic, refugiat în spațiul anilor lui, înțelese, în sfârșit, cât de înțelept fusese acel care alesese peștera drept ascunziș al cutiei fermecate. Iar Maria, fascinată, se străduia să-și amintească visele ei pentru a le compara cu miracolele care-o înconjurau.

Parcă simțind-o cum arde și tremură în visele ei, Ionel încercă să-o trezească:

— Și totuși, de la spațiu la relief, toate podoabele de aici se datorează apei și bioxidului de carbon care transfor...

Maria îi fixă raza lanternei drept în ochi:

— Care transformă calcarul în bicarbonat de calciu, țipă ea. Știu, domnule mare savant. Dacă ai reduce și ființa ta nesuferită la elementele de bază: hidrogen, oxigen, fosfor, carbon, calciu, etcetera... n-ai mai fi în stare să faci observații științifice și nici n-ai mai simți regrete că te-ai legat de mine...

Fata spusese totul într-o suflare. Ionel nici nu avu timp să deschidă gura, mai ales că lanterna dușmană îi ardea toată fața. Dar erau numai ei doi în locul acela. Victor și Tic ajunseseră la capătul salonului, urmați de un Țombi cam neliniștit.

— Atențione! ajunse vocea lui Victor la urechile celor doi. Am dat de apă!

Vocabular:

T.F.F. = transmisiune fără fir

ÎNTELEGEM TEXTUL!

1. Cum se organizează Cireșarii dimineață?

- Cireșarii se trezesc odată cu zorii, își împart echitabil merindele, apoi uneltele, după care se strâng în jurul mesei.
- Cireșarii se trezesc Tânziu, își împart merindele, apoi uneltele, după care stabilesc programul.
- Cireșarii se trezesc odată cu zorii, își împart sarcinile, după care strâng corturile.
- Cireșarii se trezesc, apoi se strâng în jurul mesei pentru a stabili programul zilei.

Respect pentru oameni și cărți

Grupul Luciei	Grupul lui Ionel

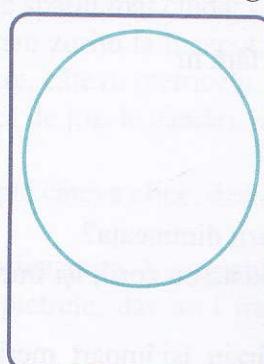
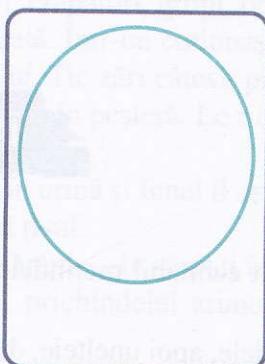
3. Care este cea mai severă lege a expediției? De ce crezi acest lucru?

4. Grupul lui Ionel pătrunde în grotă. Identifică stările diferite pe care le trăiesc copiii.

5. Tic este cel mai fericit dintre toți. De ce? Selectează, din text, informațiile potrivite.

Ce face Tic?	De unde știu?
Se conectează cu tunelul.	
Cercetează.	
Descoperă.	

6. Conform informațiilor din hartă, copiii pătrund în primul salon al peșterii, o încăpere largă, ca o sală de bal. Identifică, din text, elementele observate de exploratori, apoi completează diagrama cu informațiile solicitate.

← Primul salon al peșterii →

COMUNICĂM!

Imaginează-ți o întâmplare la care ieșești alături de grupul *Cireșarii*. Ce alte spații ai identificat? Ce ai auzit? Cum te-ai simțit?

Încadrează în maximum 15 rânduri. Fii atent la așezarea în pagină, la logica enunțurilor și la expresivitate! Nu uita să utilizezi corect semnele de punctuație și de ortografie!

SCRIEM!

- Redactează un scurt mesaj pe care copiii îl-ar putea transmite părinților prin sistemul T.F.F.. Utilizează cuvintele: *expediție, platou, plan*.

- Selectează, din text, perechi de *substantive / adjective* potrivite, conform informațiilor solicitate în tabelul de mai jos:

Substantiv	Adjectiv	Gen	Număr
boltă			
	infailibil		

3. Alcătuiește câte un enunț în care cuvintele *poartă*, *înțelege* și *era* să fie substantive.

Respect pentru oameni și cărți

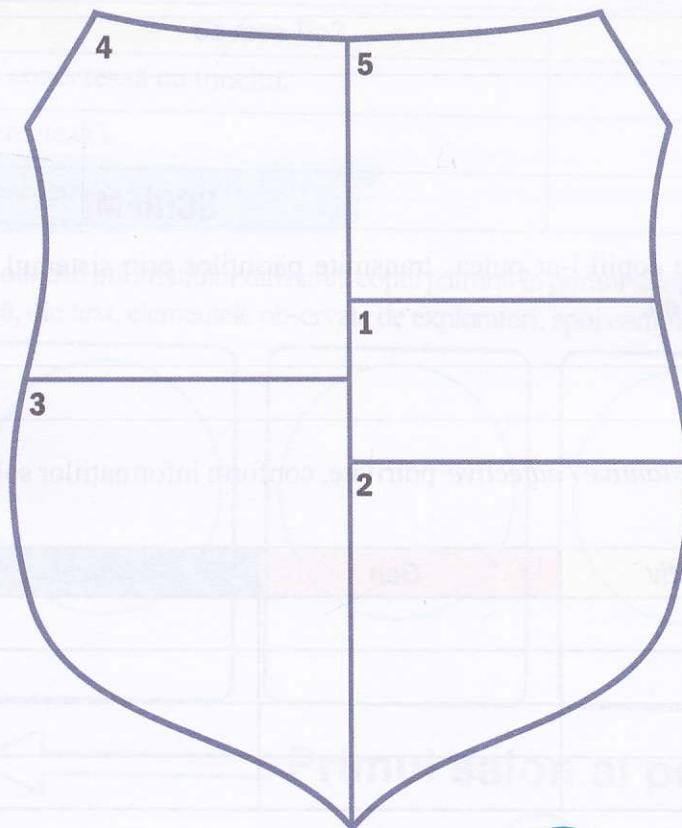
4. Rescrie propoziția, trecând toate verbele la timpul viitor:

Căuta și cerceta totul: scotocea firide, cotrobăia în scobituri, crăpături, gropi, urmărea orice spațiu mai ciudat.

5. Utilizez corect ortografia! Formulează câte o propoziție potrivită pentru fiecare dintre exemplele:
cam / c-am; cea / ce-a.

LUCRĂM ÎN GRUP

- Completez împreună cu colegii mei *blazonul Cireșarilor*.

1. Numele grupului
2. Scopul expediției
3. Sentimentele copiilor la intrarea în groă
4. Miracolele din peșteră
5. Predicții despre următoarea expediție

- Scrie un mesaj de încurajare pe care îl transmiți Cireșarilor! Expediția lor este foarte importantă.

Respect pentru oameni și cărți

Numele elevului clasa

Școala

Profesor Data

Titlul cărții / operei citite

Autorul

Tema lecturii (Despre ce este vorba în text)

Ce mi-a plăcut?

Ce am învățat?

Cum voi folosi ce am învățat?

Cum te-ai simțit?

**APRECIEREA
CADRULUI DIDACTIC**

FB	B	S

